

**WARMIŃSKO-MAZURSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
Z SIEDZIBĄ W OLSZTYNIE**

**WSPARCIE MŁODYCH ROLNIKÓW
NA ROZPOCZĘCIE I ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ
W RAMACH PLANU STRATEGICZNEGO WPR 2023-2027**

Maria Suszko

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata 2023-2027

Olsztyn, 2023 r.

WARMIŃSKO-MAZURSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

z siedzibą w Olsztynie

Maria Suszko

Wsparcie młodych rolników
na rozpoczęcie i rozwój działalności rolniczej
w ramach Planu Strategicznego
WPR 2023-2027

Olsztyn, 2023 r.

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn, tel./fax 89 535 76 84, 526 44 39
e-mail: sekretariat@w-modr.pl, www.w-modr.pl

WMODR Oddział w Olecku

Aleja Zwycięstwa 10, 19-400 Olecko
tel. 87 520 30 31, 520 30 32, fax 87 520 22 17
e-mail: olecko.sekretariat@w-modr.pl

Dyrektor WMODR

mgr inż. Damian Godziński

I Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Małgorzata Micińska-Wąsik

II Zastępca Dyrektora WMODR

mgr Sonia Solarz-Taciak

Dyrektor Oddziału WMODR w Olecku

mgr Robert Nowacki

Druk: Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie
ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel./fax. 89 526 44 39, 89 535 76 84
e-mail: redakcja@w-modr.pl, www.w-modr.pl

Nakład: 200 egz.

Wydanie: I

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I.1. Warunki jakie musi spełnić beneficjent/młody rolnik	4
I.2. Czynności i zdarzenia, świadczące o prowadzeniu działalności rolniczej w gospodarstwie	5
I.3. Inne uwarunkowania dotyczące beneficjenta	6
II. Wymogi dotyczące kwalifikacji zawodowych lub umiejętności	7
III. Warunki/wymogi podmiotowe	8
IV. Kryteria wyboru operacji	11
V. Wypłata pomocy	14
V.1. Wniosek o wypłatę pierwszej raty pomocy (WOP I):	15
V.2. Wniosek o wypłatę drugiej raty pomocy (WOP II)	17
VI. Zobowiązania w okresie związania celem (OZC)	19
Załącznik. Kierunki studiów, zawodów, tytułów kwalifikacyjnych oraz rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych i umiejętności ...	21

WSTĘP

Informacje zawarte w niniejszej broszurze dotyczą interwencji „**Premie dla młodych rolników**”, w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 i omówione są głównie: warunki przyznawania pomocy i zawartości biznesplanu,

- kryteria wyboru operacji, przyznawanie punktów umożliwiające przyznanie pomocy,
- warunki realizacji operacji,
- forma i wysokość pomocy udzielanej beneficjentowi,
- warunki wypłaty pierwszej i drugiej raty pomocy,
- zobowiązania beneficjenta.

Celem tej interwencji jest **pomoc osobom fizycznym/młodym rolnikom** poprzez wsparcie na rozpoczęcie i rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie. Głównym wskaźnikiem osiągnięcia tego celu – jest wzrost wielkości ekonomicznej prowadzonego gospodarstwa w roku docelowym, w stosunku do wielkości ekonomicznej w roku wyjściowym. **Pomoc przyznawana jest** w formie płatności ryczałtowej, w **wysokości 200 tys. zł** wypłacanej w dwóch ratach.

Plan rozwoju gospodarstw/biznesplan, składany do ARiMR wraz z wnioskiem o pomoc, stanowi główny załącznik do umowy o przyznaniu pomocy. Po podpisaniu umowy zmiany w biznesplanie wymagają zgody ARiMR oraz zmiany umowy. Jeżeli zmiany dokonane są po wypłacie pierwszej raty pomocy, ale pozwalają zachować spójność operacji i dotyczą skali lub rodzaju prowadzonej produkcji rolniczej, **to nie wymagają zgody ARiMR (warunek osiągnięcia odpowiedniego wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa musi być osiągnięty), w także jeśli dotyczą:**

1. Inwestycji w środki trwałe – *o ile nie dochodzi do zmiany uzasadnienia inwestycji, a szacunkowa wartość wszystkich inwestycji w środki trwałe wynosi co najmniej 70% kwoty pomocy.*
2. Innych elementów biznesplanu – *do których nie przyznano punktów.*

1.1. Warunki, jakie musi spełnić beneficjent

Młody rolnik składający wniosek o przyznanie pomocy (WOPP) powinien:

1. **Mieć ukończone 18 lat** w dniu składania wniosku i nie więcej niż **40 lat** (*niekończące 41*);
2. **Rozpocząć prowadzenie działalności** rolniczej nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy albo nie rozpocząć prowadzenia działalności rolniczej przed dniem złożenia WOPP.
3. **Posiadać odpowiednie kwalifikacje** zawodowe lub umiejętności albo uzupełnić je w **terminie 3 lat** od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rozpoczyna się z dniem stania się właścicielem/ współwłaścicielem lub posiadaczem/ współposiadaczem gospodarstwa o powierzchni co najmniej 1 ha UR. **Od tej zasady mogą być następujące odstępstwa:**

1. **Jeżeli właścicielem/posiadaczem gospodarstwa o powierzchni co najmniej 1 ha UR jest:**

- 1.1. **osoba niepełnoletnia** – *prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rozpoczyna się z dniem uzyskania przez tę osobę pełnoletności;*
- 1.2. **osoba fizyczna w wyniku dziedziczenia** – *prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rozpoczyna się z dniem:*
 - *uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo*
 - *zarejestrowania przez notariusza aktu poświadczenia dziedziczenia;*
- 1.3. **osoba ucząca się** w szkole w systemie dziennym lub studiująca na uczelni w trybie stacjonarnym – *prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rozpoczyna się z dniem **zakończenia lub zaprzestania tej nauki**, jednak nie później niż z dniem ukończenia 26. roku życia i pod warunkiem, że wnioskodawca nie miał przerw w nauce, a w przypadku kontynuowania nauki na uczelni – podjęcie nauki nastąpiło w roku uzyskania świadectwa dojrzałości.*

W przypadku, gdy:

- **dziedziczy** osoba niepełnoletnia, nieucząca się w szkole w systemie dziennym, rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie wyznacza późniejsza z dat określonych w **pkt. 1.1 i 1.2.**
- **dziedziczy** osoba pełnoletnia ucząca się w szkole w systemie dziennym lub osoba studiująca na uczelni w trybie stacjonarnym, rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie wyznacza późniejsza z dat określonych w **pkt. 1.2 i 1.3.**
- **właścicielem**, ale w sposób inny niż w wyniku dziedziczenia, lub posiadaczem gospodarstwa stała się osoba niepełnoletnia ucząca się w szkole w systemie dziennym, rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie wyznacza późniejsza z dat określonych w **pkt. 1.1 i 1.3.**
- **dziedziczy osoba niepełnoletnia ucząca się w szkole** w systemie dziennym, rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie wyznacza późniejsza z dat określonych w **pkt. 1.1, 1.2 i 1.3.**

I.2. Czynności i zdarzenia, świadczące o prowadzeniu działalności rolniczej w gospodarstwie, w szczególności:

1. **Wystąpienie o przyznanie płatności** na podstawie przepisów o płatnościach bezpośrednich *do gruntów rolnych i innych płatności.*
2. **Wystąpienie o pomoc finansową** dla rolników w ramach programów finansowanych albo współfinansowanych ze środków UE – *chyba, że wystąpiono o wsparcie dla młodych rolników, a pomoc nie została przyznana, albo przyznana, ale nie wyptacono I raty pomocy.*
3. **Wystąpienie o pomoc krajową** (np. kredyt preferencyjny) na cele związane z prowadzeniem działalności rolniczej – *chyba, że wystąpiono o kredyt udzielany na utworzenie nowego gospodarstwa.*
4. **Wejście w posiadanie zwierzęcia** gospodarskiego lub innego zwierzęcia służącego prowadzeniu produkcji zwierzęcej, z *wyłączeniem przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu tymi zwierzętami.*
5. **Rozpoczęcie prowadzenia działu specjalnego** produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych lub w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników *(z wyłączeniem hodowli zwierząt laboratoryjnych, ryb akwariowych, psów rasowych oraz kotów rasowych lub hodowli i chowu koni hodowlanych poza gospodarstwem w liczbie nie większej niż 2 sztuki).*

Wymienione czynności lub zdarzenia mogą wyznaczyć późniejszą datę rozpoczęcia działalności rolniczej w gospodarstwie. Podejście indywidualne jest stosowane, jeżeli wnioskujący uprawdopodobni, że faktyczne prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rozpoczął później, niż w dniu stania się właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa o powierzchni co najmniej 1 ha UR.

O późniejszym dniu rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie decyduje dzień dokonania najwcześniejszej z poniższych czynności:

(dzień: stania się właścicielem/ posiadaczem gospodarstwa o pow. co najmniej 1 ha UR lub uzyskania pełnoletności, lub uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania przez notariusza aktu poświadczenia dziedziczenia, lub zakończenia nauki, lub ukończenia 26. roku).

6. **Uzyskanie statusu** wspólnika lub członka zarządu spółki kapitałowej lub spółdzielni, statusu członka zarządu lub innego organu osoby prawnej innej niż spółka kapitałowa i spółdzielnia, statusu wspólnika spółki osobowej lub statusu wspólnika spółki cywilnej lub członka organu jednostki organizacyjnej podlegającej wpisowi do rejestru przedsiębiorców w KRS, której celem lub statutowym celem było lub jest prowadzenie działalności rolniczej;
7. **Zarejestrowanie w CEiDG** działalności rolniczej, jako głównej lub dokonanie modyfikacji polegającej na wskazaniu działalności rolniczej, jako głównej;
8. **Zarejestrowanie w KRS** działalności rolniczej, jako głównej działalności gospodarczej.

I.3. Inne uwarunkowania dotyczące beneficjenta

1. **Pomoc przysługuje tylko raz** na osobę i gospodarstwo wskazane w biznesplanie, z wyjątkiem przypadków wymiany gruntów, śmierci poprzedniego beneficjenta, rezygnacji z pomocy lub zwrotu 100% kwoty pomocy.
2. **Do wsparcia nie kwalifikuje się osoba:**
 - która otrzymała pomoc w ramach interwencji I.10.5 Rozwój małych gospodarstw w ramach PS WPR 2023-2027 lub pomoc dla młodych rolników w ramach PROW 2014-2020 lub wsparcie na ułatwianie startu młodym rolnikom w ramach PROW 2007-2013 lub SPO 2004-2006.
 - której przyznano, lecz nie wypłacono (pierwszej raty pomocy) w ramach „Ułatwiania startu młodym rolnikom” PROW 2007-2013 lub „Premii dla młodych rolników” PROW 2014-2020, a spełnia warunki przyznania pomocy.
3. **W przypadku małżonków pomoc może otrzymać tylko jedno z nich**, niezależnie od tego, czy prowadzą wspólne, czy odrębne gospodarstwa i niezależnie od rodzaju małżeńskiego ustroju majątkowego (*w tzw. intercyzie*).
JEŻELI o pomoc ubiegają się oboje małżonkowie i oboje spełniają warunki jej przyznania, pomoc przyznaje się **tylko temu z nich**, co do którego drugi małżonek wyraził pisemną zgodę. Dotyczy to również małżonków będących w separacji.
4. **Wsparcia nie przyznaje się**, jeżeli małżonek osoby ubiegającej się o pomoc, w trakcie trwania małżeństwa lub przed jego zawarciem:
 - otrzymał premię dla młodych rolników w ramach PROW 2014-2020 lub wsparcie na ułatwianie startu młodym rolnikom w ramach PROW 2007-2013 lub SPO 2004-2006 lub

- rozpoczął prowadzenie działalności rolniczej (wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia przez osobę ubiegającą się o pomoc lub
- otrzymał premię z interwencji I.10.5 „Rozwój małych gospodarstw” z PS WPR 2023-2027.

5. Nie są wspierane inwestycje:

- polegające na dokonaniu zakupów od małżonka beneficjenta, wstępnego lub zstępnego beneficjenta, ani wstępnego lub zstępnego małżonka beneficjenta,
- budowlane, realizowane na gruntach innych, niż stanowiące wyłączną własność wnioskodawcy/beneficjenta, lub przedmiot jego małżeńskiej wspólności majątkowej.

6. Nie przewiduje się wsparcia w zakresie:

- produkcji zwierząt futerkowych, z wyjątkiem królika utrzymywanego w celu produkcji surowca mięsnego;
- plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne;
- niektórych działań specjalnych (hodowla zwierząt laboratoryjnych, ryb akwariowych, psów rasowych i kotów rasowych).

II. Wymogi dotyczące kwalifikacji zawodowych lub umiejętności

Warunek posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności można uznać za spełniony, jeżeli dana osoba posiada:

1. **Stopień naukowy doktora nauk rolniczych** lub doktora nauk weterynaryjnych lub ukończone studia trzeciego stopnia z dziedziny nauk rolniczych lub ukończenie studiów w ramach szkół doktorskich w dziedzinie nauk rolniczych lub stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie *naukowej weterynaria, zootechnika, rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywienia i żywności lub*
2. **Ukończone studia pierwszego** lub drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie lub studia magisterskie, na kierunku: *rolnictwo; ogrodnictwo; weterynaria – (jeżeli w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt); technika rolnicza i leśna; zootechnika; architektura krajobrazu lub*
3. **Ukończone studia na kierunku innym niż wymienione w pkt. 2.**, przydatne do prowadzenia działalności rolniczej, w ramach których zakres, program oraz standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością rolniczą, w wymiarze łącznym co najmniej 120 godzin, lub na kierunku *innym niż wymienione w pkt. 2 oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie lub*
4. **Ukończone studia podyplomowe** w zakresie związanym z działalnością rolniczą (jedno z zagadnień: *– ekonomika rolnictwa, organizacja lub technologia produkcji rolniczej, marketing artykułów rolnych, rachunkowość rolnicza, agrobiznes*) lub
5. **Kwalifikacje w zawodach rolniczych** na poziomie technika lub zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia, wymienione w **pkt. 2 i 3 załącznika**, lub
6. **Wykształcenie średnie nierolnicze** oraz co najmniej **4-letni staż pracy w rolnictwie**, lub
7. **Tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza**, lub tytuł zawodowy lub tytuł zawodowy mistrza, w zawodzie rolniczym, uzyskany w formach pozaszkolnych, oraz co najmniej **3-letni staż pracy w rolnictwie**.

Uwzględnia się również adekwatne kwalifikacje uzyskane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres, liczony do dnia złożenia WOPP:

■ podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w **pełnym zakresie jako rolnik lub domownik** lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w *innym państwie członkowskim UE, państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej,*

■ zatrudnienia w gospodarstwie **na podstawie umowy o pracę**, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.

Pomoc może być przyznana osobie nieposiadającej kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, jeżeli **zobowiąże się do uzupełnienia wykształcenia** (z wyłączeniem stażu pracy), **w okresie 3 lat** od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i **rozpocznie uzupełnianie** wykształcenia najpóźniej **w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy**. Beneficjent nie otrzyma punktów z tytułu kryterium wyboru operacji dotyczącego kwalifikacji zawodowych lub umiejętności.

III. Warunki/wymogi podmiotowe

1. **Biznesplan dotyczący rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie** w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, powinien być na okres **nie dłuższy niż 3 pełne lata kalendarzowe po roku wyjściowym i musi zawierać:**

- okres jego realizacji i opis gospodarstwa w roku wyjściowym i docelowym, w tym wskazanie wyjściowej i docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa i składniki gospodarstwa;
- działania związane z rozpoczęciem i rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie, jak:
 - *inwestycje w środki trwałe,*
 - *uczestnictwo w systemach jakości (unijnych lub krajowych),*
 - *przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,*
 - *udział w szkoleniach, korzystanie z usług doradczych innych niż doradztwo indywidualne dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach interwencji PS WPR „Kompleksowe doradztwo rolnicze”*
 - *inne – np. zakup zwierząt stanowiących stado obrotowe, innych niż gospodarskie niezbędnych do prowadzenia produkcji zwierzęcej, zakup maszyn, urządzeń, wyposażenia, sprzętu – niebędących środkami trwałymi.*

Inwestycje związane rozpoczęciem lub rozwojem działalności rolniczej, przewidziane w biznesplanie, mogą być realizowane **nie wcześniej niż od dnia złożenia WOPP.**

- składniki gospodarstwa do prowadzenia działalności rolniczej, w szczególności:
 - użytki rolne (UR),
 - budynki i budowle,

- zwierzęta gospodarskie i inne niż gospodarskie utrzymywane w celu prowadzenia
- produkcji zwierzęcej,
- maszyny, urządzenia, wyposażenie, sprzęt,
- wartości niematerialne i prawne.

Biznesplan powinien być racjonalny, zawierać działania spójne i zgodne z zaplanowaną działalnością rolniczą. Szacunkowe wydatki na inwestycje w środki trwałe określone w biznesplanie są weryfikowane tylko na etapie przyznawania pomocy. Natomiast sprawdzenie realizacji biznesplanu odbywa się w ujęciu rzeczowym.

2. Wartość inwestycji w środki trwałe związane z realizacją biznesplanu, **powinna stanowić co najmniej 70% kwoty pomocy** (inwestycje realizowane po dniu wypłaty pierwszej raty pomocy), w tym na:

- a) inwestycje budowlane związane z budynkami lub budowlami wykorzystywanymi do wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży,
- b) zakup nieruchomości rolnych,
- c) zakup stada podstawowego zwierząt gospodarskich,
- d) zakup nowych maszyn, urządzeń, wyposażenia, sprzętu, w tym sprzętu komputerowego wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem, służącym wsparciu wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży.
- e) wartości niematerialne i prawne o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż 1 rok.

3. Gospodarstwo określone w biznesplanie w roku wyjściowym powinno mieć:

- powierzchnię UR równą co najmniej powierzchni minimalnej (średnia krajowa) lub
- wielkość ekonomiczną równą co najmniej **15 tys. euro** i **nie większą niż 150 tys. euro**,

Powierzchnia UR gospodarstwa nie może przekraczać **300 ha** i musi stanowić przedmiot własności beneficjenta, użytkowania wieczystego lub dzierżawy z ZWRSP lub od JST równy **co najmniej 50%** powierzchni minimalnej i być zorganizowaną całością gospodarczą.

Jako powierzchnię minimalną, bierze się pod uwagę średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w poszczególnych województwach oraz średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju, w roku poprzedzającym rok złożenia WOPP.

W przypadku gospodarstw położonych na obszarze więcej niż jednego województwa, za województwo, w którym jest położone gospodarstwo, uznaje się to województwo, w którym jest położona największa część UR wchodzących w skład tego gospodarstwa.

Jeżeli na obszarze dwóch lub więcej województw jest położona taka sama powierzchnia UR wchodzących w skład danego gospodarstwa, za województwo, w którym jest położone gospodarstwo, uznaje się to województwo, w którym średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest najniższa.

Średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w 2022 roku

Województwo	Powierzchnia (w hektarach)
dolnośląskie	18,00
kujawsko-pomorskie	17,01
lubelskie	8,16
lubuskie	23,03
łódzkie	8,10
małopolskie	4,28
mazowieckie	8,90
opolskie	19,66
podkarpackie	5,10
podlaskie	12,73
pomorskie	20,16
śląskie	8,45
świętokrzyskie	6,00
warmińsko-mazurskie	23,63
wielkopolskie	14,41
zachodniopomorskie	32,80
Średnia powierzchnia w kraju	11,36

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa jest ustalana na podstawie całkowitej rocznej standardowej produkcji gospodarstwa wyrażonej w euro.

W okresie realizacji PS WPR stosuje się współczynniki Standardowej Produkcji „2017” określone dla działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej występujących w Polsce.

Jeżeli grunty uwzględnione przy ustalaniu wielkości ekonomicznej gospodarstwa są położone w różnych okręgach Polskiego FADN, ustalając wielkość ekonomiczną tego gospodarstwa, bierze się pod uwagę współczynniki standardowej produkcji obliczone dla tego okręgu, w którym jest położona największa część tych gruntów.

Przy ustalaniu wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa bierze się pod uwagę:

- w produkcji zwierzęcej – stan średni zwierząt w roku wyjściowym;
- w produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym w roku wyjściowym; za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

IV. Kryteria wyboru operacji

Punkty przyznaje się, na podstawie następujących kryteriów wyboru:

- 1. Powierzchnia UR w roku wyjściowym** – przy ustalaniu liczby punktów, za powierzchnię UR w gospodarstwie bierze się pod uwagę powierzchnię UR, **które najpóźniej w okresie 12 miesięcy** od dnia przyznania pomocy będą stanowiły przedmiot:
 - a) *własności,*
 - b) *użytkowania wieczystego,*
 - c) *dzierżawy z ZWRSP lub od JST,*
 - d) *dzierżawy od innych podmiotów na podstawie umowy dzierżawy zawartej w formie aktu notarialnego albo z **datą pewną oraz na okres co najmniej 10 lat, jednak nie krótszy niż do dnia upływu 5 lat** od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.*

Punkty przyznaje się za powierzchnię UR powyżej:

- a) **średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju (11,32 ha)** w przypadku gospodarstw położonych w województwach, w których średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest niższa niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju,
- b) **średniej powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w województwach, w których średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest wyższa niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w kraju (w woj. warmińsko-mazurskim – 23,63 ha).**

Punkty przyznaje się wg wzoru: $L=W*[Pb-Pśr]/Pśr$, gdzie:

L oznacza liczbę punktów (nie więcej niż **3 punkty**).

Pb oznacza powierzchnię UR w gospodarstwie w roku wyjściowym,

Pśr oznacza średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym odpowiednio w województwie bądź w kraju w roku poprzedzającym rok złożenia WOPP,

W oznacza współczynnik korygujący, wynoszący:

3,4 – w przypadku województw, o których mowa w **lit. a**;

3,1 – w przypadku województw, o których mowa w **lit. b** (w tym woj. warmińsko-mazurskim)

- 2. Kwalifikacje zawodowe lub umiejętności** – punkty przyznaje się za:

- a) posiadanie stopnia naukowego doktora nauk rolniczych lub doktora nauk weterynaryjnych lub ukończone studia trzeciego stopnia z dziedziny nauk rolniczych lub ukończenie studiów w ramach szkół doktorskich w dziedzinie nauk rolniczych lub stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie naukowej weterynaria, zootechnika, rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywienia i żywności – **4 punkty**,
- b) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie, na kierunku wymienionym w **pkt. 1 załącznika** lub na kierunkach studiów, w ramach których zakres kształcenia, program albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością rolniczą, w wymiarze łącznym co najmniej 120 godzin – **4 punkty**,

- c) ukończone studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie, lub studia magisterskie, na kierunku innym niż wymienione w **pkt 1. załącznika**, oraz co najmniej **3-letni staż pracy** w rolnictwie, lub ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z działalnością rolniczą – **4 punkty**,
 - d) kwalifikacje w zawodzie wymienionym w pkt. 2 załącznika – **4 punkty**,
 - e) kwalifikacje w zawodzie wymienionym w pkt. 3 załącznika – **3 punkty**,
 - f) wykształcenie średnie nierolnicze oraz co najmniej 4-letni staż pracy w rolnictwie – **1 punkt**,
 - g) tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza, lub tytuł zawodowy lub tytuł zawodowy mistrza, w zawodzie wymienionym w pkt. 3 załącznika, uzyskany w formach pozaszkolnych, oraz co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie – **2 punkty**.
3. Różnica wieku pomiędzy przekazującym **gospodarstwo w całości i na własność**, a młodym rolnikiem:
- a) powyżej 15 do 25 lat – przyznaje się **3 punkty**,
 - b) powyżej 25 lat – przyznaje się **5 punktów**.

Punkty są przyznawane za różnicę wieku pomiędzy osobą fizyczną przekazującą gospodarstwo w całości i na własność, a wnioskodawcą/młodym rolnikiem, przy czym własnością osoby przekazującej lub w jej posiadaniu mogą pozostać użytki rolne o powierzchni nieprzekraczającej 0,5 ha.

W przypadku kilku osób fizycznych przekazujących wnioskodawcy / młodemu rolnikowi na własność jedno gospodarstwo (małżeństwo, współwłaściciele) różnica wieku jest liczona między wnioskodawcą / **młodym rolnikiem, a najstarszym przekazującym.**

W przypadku kilku osób fizycznych przekazujących swoje gospodarstwa, różnicę wieku pomiędzy przekazującym a wnioskodawcą/ młodym rolnikiem ustala się na podstawie wieku tej osoby, dzięki której nowo tworzone gospodarstwo wnioskodawcy/młodego rolnika powiększy się / **powiększyło się o największą powierzchnię UR.**

4. Przejęcie przynajmniej jednego gospodarstwa w całości i na własność – 4 punkty.

Przez przejmowanie gospodarstwa w całości i na własność rozumie się nabycie wszystkich UR wchodzących w skład gospodarstwa przynajmniej jednej przekazującej osoby fizycznej, z tym że własnością osoby przekazującej lub w jej posiadaniu mogą pozostać UR o powierzchni **nie większej niż 0,5 ha.**

5. Uczestnictwo w systemach jakości lub planowane uczestnictwo w:

- a) inijnym systemie jakości – **2 punkty**, przy czym za uczestnictwo w systemie rolnictwo ekologiczne przyznaje się **4 punkty** (jeżeli pow. UR gospodarstwa objęta tym systemem stanowi co najmniej **50% powierzchni UR tego gospodarstwa**),
- b) krajowym systemie jakości – **1 punkt**, uznanym na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i notyfikowany do Komisji Europejskiej.

Razem nie więcej niż 5 punktów.

Unijne systemy jakości, za uczestnictwo w których przyznaje się punkty:

- Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia 1151/2012,
- rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem 2018/848,
- chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytule II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia 1308/2013.

Krajowe systemy jakości, za uczestnictwo w których przyznaje się punkty:

- integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin,
- „Jakość Tradycja” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 czerwca 2007 r.,
- QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2011 r.,
- QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 grudnia 2009 r.,
- QAFP „Wędliny” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2012 r.,
- QMP „Quality Meat Program” uznany za krajowy system jakości żywności na mocy decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 października 2008 r.

Punkty przyznaje się, jeżeli osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy uczestniczy w systemie jakości w związku z rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie lub **zobowiąże się do** uczestnictwa w systemie jakości najpóźniej w ostatnim roku realizacji biznesplanu i będzie w systemie jakości do końca okresu związania celem.

6. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa wskazanego w biznesplanie w roku wyjściowym

Przy ustalaniu liczby punktów, za wielkość ekonomiczną gospodarstwa bierze się pod uwagę produkcję prowadzoną na UR, które najpóźniej w **terminie 12 miesięcy** od dnia przyznania pomocy będą stanowiły przedmiot:

- a) własności,
- b) użytkowania wieczystego,
- c) dzierżawy z ZWRSP lub od JST,
- d) dzierżawy od innych podmiotów na podstawie umowy dzierżawy zawartej w formie aktu notarialnego albo z datą pewną oraz na okres **co najmniej 10 lat**, jednak nie krótszy niż **do dnia upływu 5 lat** od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Punkty przyznaje się za wielkość ekonomiczną gospodarstwa powyżej 19 500 euro wg wzoru (jednak nie więcej niż 3 punkty):

$L = 0,00015 \text{ Wb} - 2,925$, gdzie:

L oznacza liczbę punktów,

Wb oznacza wyjściową wielkość ekonomiczną gospodarstwa wskazaną w biznesplanie

Przykład: $0,00015 \cdot 30\,000 \text{ Wb} = 4,5 - 2,925 = 1,58 \text{ pkt}$

7. Prowadzenie produkcji zwierzęcej – 2 punkty – jeśli co najmniej 50% wyliczonej w biznesplanie docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa stanowi wielkość ekonomiczna osiągnięta z produkcji zwierzęcej i wiąże się z zobowiązaniem beneficjenta do prowadzenia produkcji zwierzęcej na tym poziomie, co najmniej **50% docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa do końca okresu związania celem.**

8. Dotychczasowa aktywność zawodowa wnioskodawcy – 1 punkt;

Punkty przyznaje się, jeśli w dniu złożenia WOPP dana osoba jest domownikiem w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników lub uczniem albo studentem w systemie dziennym, lub zarejestrowanym bezrobotnym.

Grunty, które wchodziły w skład gospodarstwa beneficjenta „Premii dla młodych rolników” PROW 2014-2020 w dniu złożenia przez niego wniosku o płatność pierwszej raty pomocy, nie są uwzględniane na potrzeby wyboru operacji (kryterium dotyczące powierzchni UR w gospodarstwie, kryterium dotyczące wielkości ekonomicznej gospodarstwa oraz kryterium dotyczące przejmowania przynajmniej jednego gospodarstwa w całości i na własność) – z wyjątkiem śmierci beneficjenta „Premii dla młodych rolników” PROW 2014-2020.

Pomoc jest przyznawana, jeżeli wnioskodawca uzyska **co najmniej 7 punktów.**

- W przypadku osób ubiegających się o pomoc, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje płeć wnioskodawcy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy **ma operacja realizowana przez kobietę.**
- W przypadku osób ubiegających się o pomoc tej samej płci, które uzyskały taką samą liczbę punktów, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wyjściowa powierzchnia UR w gospodarstwie, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy **ma gospodarstwo o większej powierzchni UR.**
- W przypadku osób ubiegających się o pomoc tej samej płci, które uzyskały taką samą liczbę punktów i wskazały w biznesplanie gospodarstwa o identycznej wyjściowej powierzchni UR, o kolejności przysługiwania pomocy decyduje wiek wnioskodawcy, przy czym pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy **ma operacja realizowana przez młodszego wnioskodawcę.**

V. Wypłata pomocy

Pomoc jest wypłacana beneficjentowi:

1. Na wniosek o jej wypłatę złożony w terminie określonym w umowie o przyznaniu pomocy;
2. Jeżeli są spełnione warunki wypłaty pomocy;
3. W dwóch ratach:
 - a) pierwsza rata wynosi 70% kwoty przyznanej pomocy tj. **140 tys. zł,**
 - b) druga rata wynosi **30% kwoty tj. 60 tys. zł.;**

W razie śmierci beneficjenta możliwa jest wypłata pomocy następcy prawnemu beneficjenta. W przypadku małżonka beneficjenta, w stosunku do którego odpowiednie warunki zostały sprawdzone na etapie przyznawania pomocy, pomoc jest wypłacana, jeśli spełnione są warunki wypłaty odpowiednio pierwszej lub drugiej raty pomocy.

Następcy prawni beneficjenta inni niż małżonek powinni spełniać podmiotowe warunki przyznania pomocy oraz warunki wypłaty odpowiednio pierwszej lub drugiej raty pomocy.

Warunkiem wypłaty pomocy jest także zobowiązanie się do uzupełnienia wykształcenia do końca okresu związania celem – jeśli następca prawny beneficjenta nie spełnia tego warunku. Staż pracy liczony jest do dnia złożenia wniosku następcy.

V.1. Wniosek o wypłatę pierwszej raty pomocy (WOP I)

Pierwszą ratę pomocy wypłaca się beneficjentowi, jeżeli:

- 1. Złożył WOP I w okresie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy** i dołączył następujące załączniki: *pozwolenie na budowę lub przebudowę, kosztorys oraz decyzję środowiskową – jeżeli jest wymagana odrębnymi przepisami.*
- 2. Rozpoczął prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący.**

Najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy, jednak nie później niż do dnia złożenia WOP I, beneficjent powinien przejąć wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego gospodarstwo i rozpocząć prowadzenie działalności rolniczej w tym gospodarstwie jako jedyny kierujący.

Kierujący prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie osobiście, jeżeli podejmuje decyzje na własny rachunek i we własnym imieniu oraz ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności oraz pracuje w gospodarstwie.

Beneficjent jest jedynym kierującym, jeżeli składniki gospodarstwa stanowią przedmiot jego wyłącznej własności lub posiadania, albo są:

- a) przedmiotem małżeńskiej wspólności majątkowej lub
- b) w posiadaniu wspólnoty gruntowej i można ustalić jaką część gruntu użytkuje beneficjent, lub
- c) przedmiotem operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego PROW 2014-2020 zrealizowanej przez beneficjenta wspólnie z innymi osobami, lub
- d) przedmiotem operacji zrealizowanej w obszarze D w ramach interwencji **10.1.1.** Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) lub **10.4.** Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu w ramach PS WPR.

Użytki rolne, które są formalnie przedmiotem współposiadania lub współwłasności beneficjenta, **a nie wchodzą faktycznie w skład gospodarstwa, rozumianego jako zorganizowana całość** – powinny być wskazane w biznesplanie, jednak nie mogą być uwzględnione **przy ustalaniu powierzchni UR w gospodarstwie, czy wielkości ekonomicznej.**

Możliwe są następujące sytuacje, jeżeli beneficjent:

- a) **był właścicielem lub posiadał wskazane w biznesplanie gospodarstwo** w dniu złożenia WOPP – to w ww. warunek został spełniony na wcześniejszym etapie, tj. przed dniem przyznania pomocy, i nadal pozostaje **spełniony,**

- b) **był właścicielem lub posiadał część gospodarstwa** wskazanego w biznesplanie w dniu złożenia WOPP (np. posiadał gospodarstwo o powierzchni 1 ha UR) – to w ww. terminie powinien przejąć brakującą część gospodarstwa wskazanego w biznesplanie dla roku wyjściowego,
 - c) **nie był właścicielem lub posiadaczem** gospodarstwa o powierzchni przynajmniej 1 ha UR w dniu złożenia WOPP – to w ww. terminie powinien przejąć całe gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego,
 - d) **był właścicielem całości lub części gospodarstwa** wskazanego w biznesplanie dla roku wyjściowego w dniu złożenia WOPP, a następnie z różnych względów przestał nim być i zakłada przejęcie innego gospodarstwa – to w **ww. terminie powinien przejąć nowe gospodarstwo** wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego *(po uprzednim dokonaniu zmiany umowy o przyznaniu pomocy przede wszystkim w zakresie działek wchodzących w skład gospodarstwa)*;
 - e) **był właścicielem lub posiadał wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego gospodarstwo w dniu złożenia WOPP, ale zmienia się działka / zmieniają się niektóre działki wchodzące w skład tego gospodarstwa** – to w **ww. terminie beneficjent przejmuje „nowe” działki** *(po uprzednim dokonaniu zmiany umowy o przyznaniu pomocy przede wszystkim w zakresie działek wchodzących w skład gospodarstwa)*;
 - f) **był właścicielem/posiadał część wskazanego w biznesplanie dla roku wyjściowego gospodarstwa w dniu złożenia WOPP, ale zmienia się działka lub zmieniają się niektóre działki wchodzące w skład tego gospodarstwa** – to w ww. terminie beneficjent **przejmuje brakującą część gospodarstwa wskazanego w biznesplanie dla roku wyjściowego wraz z „nowymi” działkami** *(po uprzednim dokonaniu zmiany umowy o przyznaniu pomocy przede wszystkim w zakresie działek wchodzących w skład gospodarstwa dla roku wyjściowego)*.
Zmiana umowy o przyznaniu pomocy w powyższych przypadkach jest możliwa jeśli nadal będą spełnione warunki przyznania pomocy, w tym liczba punktów za kryteria **wyboru nie spadnie poniżej minimalnej liczby punktów** uprawniającej do przyznania pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy.
3. **Gospodarstwo, w którym rozpoczyna prowadzenie działalności rolniczej jako kierujący ma odpowiednią wielkość ekonomiczną lub fizyczną;**
 4. **Najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy**, jednak nie później niż do dnia złożenia WOP I, beneficjent powinien przejąć gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego, o **powierzchni minimalnej** lub wielkości ekonomicznej równej co najmniej **15 000 euro**; powierzchnia UR tego gospodarstwa nie może przekraczać **300 ha**, a jego wielkość ekonomiczna – **150 000 euro**;
 5. **Najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy**, jednak nie później niż do dnia złożenia WOP I powierzchnia UR stanowiących przedmiot własności beneficjenta, użytkownika wieczystego lub dzierżawy z ZWRSP lub od **JST stanowi co najmniej 50% powierzchni minimalnej wymaganej**;
 6. **Rozpoczął prowadzenie rachunkowości rolniczej, w tym ewidencji przychodów i rozchodów** w gospodarstwie, w oparciu o narzędzie do oceny ekonomicznej gospodarstwa dostępne na stronie internetowej ARiMR, lub w ramach Polskiego FADN, najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy, jednak nie później niż do **dnia złożenia WOP I**;

7. **Rozpoczął, w terminie 12 miesięcy** od dnia przyznania pomocy, jednak nie później niż do **dnia złożenia WOP I**, naukę mającą na celu uzupełnienie wykształcenia rolniczego – dotyczy beneficjentów, którzy nie posiadali odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności na etapie przyznawania pomocy;
 8. **Przystąpił do korzystania z doradztwa indywidualnego** dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach interwencji PS WPR „Kompleksowe doradztwo rolnicze”.
- Brak realizacji co najmniej jednego z warunków wypłaty I raty pomocy skutkuje wypowiedzeniem umowy przez ARiMR i brakiem wypłaty pierwszej raty pomocy.**

V.2. Wniosek o wypłatę drugiej raty pomocy (WOP II)

WOP II składa się po zrealizowaniu biznesplanu, jednak nie później niż w I kwartale roku następującego po ostatnim roku realizacji biznesplanu (i nie później niż do dnia 31 sierpnia 2029 r.).

Drugą ratę pomocy wypłaca się, jeżeli beneficjent:

1. **Prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie jako kierujący** (co najmniej od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy – zobowiązanie ciągłe);
2. **Zrealizował w przyjętym terminie, nie dłuższym niż 3 lata** kalendarzowe, założenia biznesplanu, w tym:
 - a) **zaplanowane** inwestycje w środki trwałe związane z rozpoczynaniem i rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub ich przygotowania do sprzedaży.
Weryfikacja realizacji biznesplanu odbywa się w ujęciu rzeczowym, a nie finansowym, tzn. sprawdzany jest sam fakt realizacji inwestycji, a nie udział poniesionych kosztów realizacji danej inwestycji w środki trwałe w kwocie pomocy.
 - b) **działania** inne niż inwestycje w środki trwałe związane z rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub ich przygotowania do sprzedaży, które przewidział w biznesplanie;
3. **Podjął i realizuje działania**, za które przyznano punkty z tytułu następujących kryteriów wyboru (zobowiązanie ciągłe):
 - a) prowadzenie produkcji zwierzęcej najpóźniej w roku docelowym
 - b) udział w systemach jakości najpóźniej w roku docelowym;
4. **Najpóźniej w roku docelowym** nastąpił wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa (**zobowiązanie ciągłe**) co najmniej o:
 - **30% w stosunku do wielkości wyjściowej** – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta/ wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 15 tys. euro i mniej niż 25 tys. euro,
 - **20% w stosunku do wielkości wyjściowej** – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta/ wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 25 tys. euro i mniej niż 50 tys. euro,

- **15% w stosunku do wielkości wyjściowej** – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta/ wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 50 tys. euro i mniej niż 100 tys. euro,
- **10% w stosunku do wielkości wyjściowej** – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta/ wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 100 tys. euro i nie więcej niż 15 0 tys. euro,
- **do poziomu co najmniej 19 500 euro** – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta/ wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego nie spełniało wymogu wyjściowej wielkości ekonomicznej;

Przy ustalaniu docelowej wielkości ekonomicznej bierze się pod uwagę:

- w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średni zwierząt w roku docelowym;
- w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym w roku docelowym; za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

5. **W okresie realizacji biznesplanu (najpóźniej w roku docelowym)** beneficjent osiągnął **co najmniej 60%** udział przychodów uzyskiwanych zarówno z prowadzonej w gospodarstwie działalności rolniczej we wszystkich swoich przychodach (zobowiązanie ciągłe) ale także z działalności „okołorolniczej”.

Do przychodów z działalności rolniczej zalicza się przychody:

- ze sprzedaży produktów wymienionych** w Załączniku I do Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- z tytułu wsparcia UE oraz z tytułu pomocy krajowej przyznanej** w odniesieniu do działalności rolniczej, w tym: *premie zalesieniowe o ile dotyczą gruntów rolnych oraz premie w zakresie zadrzewień śródpolnych, w zakresie systemów rolno-leśnych, z wyjątkiem:*
 - uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich,
 - wsparcia o charakterze inwestycyjnym (*przeznaczonym na budowę, zakup, modernizację lub odtworzenie środków trwałych*), w tym na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, a także w ramach programu zwiększania lesistości kraju,
 - premii dla młodych rolników,
- ze sprzedaży usług nie będących** pozarolniczą działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy o PIT
 - wspomagających produkcję roślinną (PKD: 01.61.Z),
 - wspomagających chów i hodowlę zwierząt gospodarskich (PKD: 01.62.Z),
 - następujących po zbiorach (PKD: 01.63.Z),
 - obróbki nasion dla celów rozmnażania roślin (PKD: 01.64.Z),
 - krótkiego zakwaterowania (agroturystyki) (PKD 55.20.Z).
- sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w ramach MOL i RHD,**
- z działów specjalnych produkcji rolnej,**
- f) z tytułu odszkodowań za ubezpieczone konkretne uprawy i zwierzęta,**

g) z tytułu czynszu za wydzierżawienie lub wynajęcie środków należących do gospodarstwa rolnego,

h) z tytułu odsetek uzyskanych od środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym, wydzielonym dla gospodarstwa rolnego.

Do przychodów nie zalicza się przychodów beneficjenta:

- ze sprzedaży kopalin (PKD 08.1) niebędących pozarolniczą działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy o PIT,
- z leśnictwa i pozyskiwania drewna (PKD 02).

- 6. Beneficjent prowadzi rachunkowość rolniczą**, w tym ewidencję przychodów i rozchodów, co najmniej od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy (zobowiązanie ciągłe); rachunkowość rolnicza jest prowadzona w oparciu o narzędzie do oceny ekonomicznej gospodarstwa, dostępne na stronie internetowej ARiMR, lub w ramach Polskiego FADN;
- 7. Beneficjent skorzystał lub korzysta z doradztwa indywidualnego** dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach interwencji PS WPR „Kompleksowe doradztwo rolnicze”;
- 8. Beneficjent uzupełnił kwalifikacje zawodowe** (wyszkolenie) – jeśli nie spełniał wymogu dotyczącego posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności na etapie przyznawania pomocy; nie dotyczy następcy prawnego beneficjenta, który jest zobowiązany do uzupełnienia wykształcenia do końca OZC.

Brak realizacji co najmniej jednego z warunków wypłaty drugiej raty pomocy skutkuje brakiem wypłaty drugiej raty pomocy.

VI. Zobowiązania w okresie związania celem (OZC)

Po wypłacie drugiej raty pomocy, do końca OZC, beneficjent jest zobowiązany do:

- 1. Prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący;**
- 2. Utrzymania co najmniej minimalnego wzrostu wielkości ekonomicznej jak w pkt. V.2.4;**
- 3. Utrzymania co najmniej 60% udziału przychodów** uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich swoich przychodach;
- 4. Utrzymania nabytych w ramach** operacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych;
- 5. Prowadzenia rachunkowości rolniczej**, w tym ewidencji przychodów i rozchodów, w oparciu o narzędzie do oceny ekonomicznej gospodarstwa dostępne na stronie internetowej ARiMR, lub w ramach Polskiego FADN;
- 6. Kontynuowania działań**, z tytułu których beneficjentowi przyznano punkty w ramach następujących kryteriów:
 - a) prowadzenie produkcji zwierzęcej,
 - b) udział w systemach jakości.

7. Uzupelnienia kwalifikacji zawodowych (wykształcenia) – w przypadku następcy prawnego beneficjenta, który nie spełniał wymogu dotyczącego posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności i jest zobowiązany do uzupełnienia wykształcenia do końca okresu związanego celem.

O realizacji zobowiązań w okresie związania celem beneficjent informuje ARiMR.

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata **2023-2027**

ZAŁĄCZNIK

Kierunki studiów, zawodów, tytułów kwalifikacyjnych oraz rodzaje dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych i umiejętności

1. Studia pierwszego, drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie na kierunkach:

- 1) rolnictwo;
- 2) ogrodnictwo;
- 3) weterynaria – jeżeli w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 4) technika rolnicza i leśna;
- 5) zootechnika;
- 6) architektura krajobrazu.

Dokumentem potwierdzającym posiadanie wykształcenia wyższego – jest dyplom ukończenia studiów lub dyplom doktorski.

Dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe jest: dyplom ukończenia studiów potwierdzający wykształcenie wyższe, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, lub studiów wyższych magisterskich na ww. kierunkach wymienionym w pkt.1;

W przypadku ukończenia studiów na kierunku innym niż wymienione w pkt 1-5 za kwalifikacje zawodowe przydatne do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący uznaje się kierunki studiów, w ramach których zakres kształcenia, program albo standardy kształcenia obejmują treści związane z działalnością rolniczą w wymiarze łącznym **co najmniej 120 godzin**.

Dyplom uzyskania stopnia naukowego doktora powinien dotyczyć: nauk rolniczych lub doktora nauk weterynaryjnych lub świadectwo ukończenia studiów w ramach szkół doktorskich w dziedzinie nauk rolniczych lub dyplom uzyskania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie naukowej: **weterynaria, zootechnika, rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywienia i żywności**.

1 a. Studia podyplomowe, ukończone w zakresie związanym z rolnictwem, jeżeli program obejmuje co najmniej jedno z następujących zagadnień:

- 1) ekonomika rolnictwa,
- 2) organizacja lub technologia produkcji rolniczej,
- 3) marketing artykułów rolnych,
- 4) rachunkowość rolnicza,
- 5) agrobiznes.

Dokumentem potwierdzającym ukończenie studiów podyplomowych jest świadectwo

2. Zawody rolnicze na poziomie kwalifikacji technika:

- 1) rolnik;
- 2) ogrodnik;
- 3) architektury krajobrazu;

- 4) hodowca koni;
- 5) pszczelarz;
- 6) weterynarii – gdy w gospodarstwie są prowadzone chów lub hodowla zwierząt;
- 7) agrobiznesu;
- 8) mechanizacji rolnictwa;
- 9) mechanizacji rolnictwa i agrotrotoniki;
- 10) turystyki wiejskiej;
- 11) turystyki na obszarach wiejskich.

Dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe na poziomie technika jest:

a) świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły z uzyskanym tytułem zawodowym albo dyplom uzyskania tytułu zawodowego lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe, lub dyplom zawodowy,

b) świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie średnie lub średnie branżowe wraz ze świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie lub certyfikatami kwalifikacji zawodowych, odpowiednio:

Technik rolnik:

R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej

R.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej
lub

RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej

RL.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
lub

R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej

RL.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
lub

RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej

R.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
lub

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej

ROL.10. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
lub

R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz certyfikat kwalifikacji zawodowej

ROL.10. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej
lub

RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz certyfikat kwalifikacji zawodowej

ROL.10. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
lub

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej

R.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej,
lub

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej

RL.16. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej.

Technik ogrodnik:

łączenie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji:

R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich
lub

RL.05. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

RL.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

RL.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

RL.05. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

OGR.02. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

OGR.05. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

OGR.05. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

RL.05. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

OGR.05. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

OGR.02. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

R.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich,
lub

OGR.02. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodnich

RL.18. Planowanie i organizacja prac ogrodnich.

Technik architektury krajobrazu:

łączenie: świadectwa potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji:

R.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz

R.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu lub

RL.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz

RL.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub

- R.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
RL.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub
RL.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
R.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub
OGR.03. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
OGR.04. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub
R.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
OGR.04. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub
RL.21. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
OGR.04. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub
OGR.03. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
R.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu, lub
OGR.03. Projektowanie, urządzenie i pielęgnacja roślinnych obiektów architektury krajobrazu oraz
RL.22. Organizacja prac związanych z budową oraz konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu.

Technik hodowca koni:

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji

- R.19. Organizacja chowu i hodowli koni oraz
R.20. Szkolenie i użytkowanie koni
lub
RL.19. Organizacja chowu i hodowli koni oraz
RL.06. Jeździectwo i trening koni albo RL. 20. Szkolenie i użytkowanie koni,
lub
R.19. Organizowanie chowu i hodowli koni oraz
RL.20. Szkolenie i użytkowanie koni albo RL.06. Jeździectwo i trening koni,
lub
RL.19. Organizacja chowu i hodowli koni
R.20. Szkolenie i użytkowanie koni albo R.27. Jeździectwo i trening koni,
lub
ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz
ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni,
lub
ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz

- ROL.01. Jeździectwo i trening koni,
lub
R.19. Organizowanie chowu i hodowli koni oraz
ROL.01. Jeździectwo i trening koni albo ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni,
lub
RL.19. Organizacja chowu i hodowli koni
ROL.01. Jeździectwo i trening koni albo ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni,
lub
ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz
R.20. Szkolenie i użytkowanie koni
R.27. Jeździectwo i trening koni,
albo
ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz
RL.20. Szkolenie i użytkowanie koni albo RL.06. Jeździectwo i trening koni.

Technik pszczelarz:

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji

- R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz
R.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej oraz pszczelarskiej
lub
RL.04. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej
RL.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
lub
R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz
RL.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
lub
RL.04. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz
R.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
lub
ROL.03. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz
ROL.09. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
lub
R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz
ROL.09. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
lub
RL.04. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz
ROL.09. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,
lub
ROL.03. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej
R.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej oraz pszczelarskiej,

lub

ROL.03. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej oraz

RL.17. Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej i pszczelarskiej,

Technik weterynarii:

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji

R.9. Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt oraz

R.10. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych oraz

R.11. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej
lub

RL.10. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz

RL.11. Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru weterynaryjnego,

lub

ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz

ROL.12. Wykonywanie weterynaryjnych czynności pomocniczych,
lub

R.9. Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt oraz

RL.11. Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru weterynaryjnego,

lub

RL.10. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz

R.10. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych lub

R.11. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej,
lub

R.9. Prowadzenie chowu, hodowli i inseminacji zwierząt oraz

ROL.12. Wykonywanie weterynaryjnych czynności pomocniczych,
lub

RL.10. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz

ROL.12. Wykonywanie weterynaryjnych czynności pomocniczych,
lub

ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz

R.10. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług oraz

R.11. Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu realizacji zadań inspekcji weterynaryjnej,
lub

ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt

RL.11. Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru weterynaryjnego,

Technik agrobiznesu:

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji:

R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

R.6. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie
lub

RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

RL.07. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
lub

R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

RL.07. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
lub

RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

R.6. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
lub

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

ROL.05. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
lub

R.3. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

ROL.05. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
lub

RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz certyfikat kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji

ROL.05. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie, lub

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej oraz

R.6. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie,
lub

ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej

RL.07. Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie

Technik mechanizacji rolnictwa

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji

M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz M.43. Organizacja prac związanych z eksploatacją środków technicznych stosowanych w rolnictwie

Technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki:

łączenie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji:

M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie

M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz M.46. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie

lub

MG.03. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

MG.42. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz MG.42. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

MG.03. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

M.46. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

Świadectwo czeladnicze w zawodzie mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych oraz

MG.42. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

ROL.02. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

ROL.08. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie oraz ROL.08. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

MG.03. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

ROL.08. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

ROL.02. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

M.46. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

ROL.02. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie oraz

MG.42. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie,

lub

świadectwo czeladnicze w zawodzie mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych oraz

ROL.08. Eksploatacja systemów mechatronicznych w rolnictwie.

Technik turystyki wiejskiej:

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji:

T.7. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

T.8. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego

lub

TG.08. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

TG.09. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego,

lub

T.7. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

TG.09. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego,

lub

TG.08. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

T.8. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego.

Technik turystyki na obszarach wiejskich:

łącznie: świadectwa/certyfikaty potwierdzające kwalifikację w zawodzie w zakresie kwalifikacji:

HGT.09. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

HGT.10. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego

lub

T.7. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

HGT.10. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego

lub

TG.08. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

HGT.10. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego

lub

HGT.09. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich

T.8. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego

lub

HGT.09. Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich oraz

TG.09. Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego.

3. Zawody rolnicze na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia:

1) rolnik;

2) ogrodnik;

3) pszczelarz;

4) mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych.

Dokumentem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe jest dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub dyplom zawodowy,

świadectwo ukończenia szkoły dającej wykształcenie co najmniej zasadnicze zawodowe lub zasadnicze branżowe wraz ze świadectwem (świadectwami) potwierdzającym kwalifikację lub certyfikatem (certyfikatami) kwalifikacji zawodowej odpowiednio w zawodzie:

Rolnik:

R.3 Prowadzenie produkcji rolniczej lub
RL.03. Prowadzenie produkcji rolniczej lub
ROL.04. Prowadzenie produkcji rolniczej.

Ogrodnik:

R.5. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych lub
RL.05. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych lub
OGR.02. Zakładanie i prowadzenie upraw ogrodniczych,

Pszczelarz:

R.4. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej lub
RL.04. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej lub
ROL.03. Prowadzenie produkcji pszczelarskiej.

Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych:

M.1. Użytkowanie pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie
M.2. Obsługa techniczna oraz naprawa pojazdów, maszyn i urządzeń stosowanych w rolnictwie
lub
MG.03. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie
lub

świadectwo czeladnicze w zawodzie mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych,
lub ROL.02. Eksploatacja pojazdów, maszyn, urządzeń i narzędzi stosowanych w rolnictwie,
lub **zaświadczenie wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną** o zdaniu egzaminu ekster-
nistycznego z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla
zasadniczej szkoły zawodowej lub branżowej szkoły I stopnia wraz ze świadectwami potwierdzają-
cymi kwalifikacje lub certyfikatami kwalifikacji zawodowej w zakresie kwalifikacji,

Potwierdzeniem tytułu wykwalifikowanego robotnika lub tytułu mistrza albo tytułu zawodo- wego lub tytułu zawodowego mistrza jest:

świadectwo z tytułem robotnika wykwalifikowanego w zawodzie lub dyplom z tytułem mistrza,
uzyskane na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Pra-
cy i Polityki Socjalnej z dnia 12 października 1993 r. w sprawie zasad i warunków podnoszenia
kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego dorosłych (Dz. U. poz. 472),

lub świadectwo uzyskania tytułu zawodowego

lub dyplom uzyskania tytułu zawodowego mistrza na podstawie przepisów rozporządzenia Mi-
nistra Edukacji i Nauki z dnia 3 lutego 2006 r. w sprawie uzyskiwania i uzupełniania przez osoby
doroste wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych (Dz. U.
poz. 216).

8. Dokumentem potwierdzającym staż pracy jest:

- 1) **oświadczenie o okresie podlegania** ubezpieczeniu społecznemu rolników lub dokument potwierdzający podleganie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub;
- 2) **świadcstwo pracy wydane przez pracodawcę** na podstawie przepisów prawa pracy obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Źródło:

- Wytyczne szczegółowe dotyczące przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy dla interwencji I.11. Premie dla młodych rolników w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (projekt)

Pierwszy termin naboru wniosków: 30 sierpnia – 29 września 2023 r.

Adresy Zespołów Doradców:

■ BARTOSZYCE , ul. Kętrzyńska 45A, tel. (89) 762 22 05
■ BRANIEWO , ul. Kościuszki 118, tel. (55) 243 28 46
■ DZIAŁDOWO , ul. Polna 6/20, tel. (23) 696 19 75
■ ELBLĄG , ul. Nowodworska 10B, tel. (55) 235 32 36 • Pastęg, ul. Bankowa 25, tel. (55) 248 55 04
■ EŁK , ul. Zamkowa 8, tel. (87) 621 69 67
■ GIŻYCKO , ul. Przemysłowa 2, tel. (87) 428 51 99
■ GOŁDAP , ul. Wolności 20, tel. (87) 615 19 57
■ IŁAWA , ul. Lubawska 3, tel. (89) 649 37 73 • Lubawa, ul. Gdańska 26, tel. (89) 645 24 22
■ KĘTRZYN , ul. Powstańców Warszawy 1 (Budynek Społem), tel. (89) 751 30 93
■ LIDZBARK WARMIŃSKI , ul. Krasickiego 1, tel. (89) 767 23 10
■ MRAĞOWO , ul. Boh. Warszawy 7A/2, tel./fax (89) 741 24 51
■ NOWE MIASTO LUBAWSKIE , ul. Kazimierza Wielkiego 5, kom. 665 690 332
■ NIDZICA , ul. Słowackiego 17, tel. (89) 625 26 50
■ OLECKO , Al. Zwycięstwa 10, tel. 665 910 617
■ OLSZTYN • Biskupiec, ul. Niepodległości 4A, tel. (89) 715 22 59
■ OSTRÓDA , Grabin 17, tel. (89) 646 24 24 • Morağ, ul. Dworcowa 13, tel. (89) 757 47 61
■ PISZ , ul. Warszawska 5, tel. (87) 423 20 33
■ SZCZYTNO , ul. Józefa Narońskiego 2, tel. (89) 624 30 59
■ WĘGORZEWO , Plac Wolności 1B, tel. (87) 427 12 21

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY 2011

POLSKA
JAKOŚĆ

FIRMA GODNA
ZAUFANIA

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Olsztynie

ul. Jagiellońska 91, 10-356 Olsztyn
tel. 89 535 76 84, 89 526 44 39

e-mail: sekretariat@w-modr.pl
www.w-modr.pl

PRZEDSIĘBIORSTWO
FAIR PLAY 2011

